

Sammanställning av material från familjen Lundman.

Följande är en avskrift av handanteckningar från Lennart Kvanne, som tillsammans med ett fotomontage har skänkts till Saxdalen Museum, år 2000. Lennart är barnbarn till Clara och Anders Lundman som större delen av sitt liv var bosatta i Rävåla/Saxdalen, Anders arbetade i Långfalla.

En av sönerna, Nore, arbetade även en tid på samma ställe, och var även med i Saxdalens fotbollslag, flyttade senare till Boliden. Föräldrarna vilar i Grangärde.

Familjen Lundman i Saxdalen (Rävåla).

Följande minnes bilder (foton) och intryck från min uppväxttid i omnämnda samhälle kan huvudsakligen sägas gälla tiden-åren 1923 – 54. Vistelsens innehåll förändrades givetvis under åren, tills sista familjemedlemmarna avled.

Familjen bestod av Anders och Clara med barnen: Alarik född 1892 död 1984, Paul född 1894 död 1973, Annie född 1897 död 1980, Ejnar född 1899 död 1917, Nore född 1902 död 1976.

Alarik och Paul reste till U.S.A, Alarik fick anställning och fästmö och stannade kvar, medan Paul reste hem.

Ejnar omkom i Håksbergsgruvan (18 år gammal), Annie till Stockholm och arbete där.

Nore startade med Långfallsgruvan och sedermera Boliden.

Födelseort för alla barnen var Norberg (där Paul även var anställd), mesta ”Räfvåling” var Nore.

Utbildning blev för Alarik, Paul och Nore till kemister = gruvingenjörer, Annie via folkhögskola till hushåll, antal barn blev endast två för Annie, 1 för Paul, och antalet barnbarns-barn blev likaså 3.

De avlidna är nu begravda i Grangärde, Chicago, Trollhättan och Göteborg.

Tillvaron i Rävåla kännetecknades av arbete under dåtida förhållanden. Passen var långa speciellt för Anders som var el.ansvarig samtidigt som hushållsgöromålen engagerade Clara, som för många var känd för sin goda mat och kunde ibland ha matgäster. Den tid som fanns för umgänge var begränsad men som framgår av fotografierna synes kaffedrickande med 9 sorters kakor vara höjdpunkten.

Bad och båtliv förekom ytterst sällan. Grönsaksodling och bärplockning utgjorde en viktig del av tillvaron. Inköp av dagligvaror från handlarna Karlström, Jonsson, Nilsson och Rundberg var förekommande vid olika behov.

Hemmets omgivning dominerades av det slamhav som bildats genom avfallsvatten från gruvan, f.ö fanns 2 närliggande lantgårdar där mjölken hämtades, bland de var Tryggens.

Fotbollsplanen var en central punkt i samhället för många. Bl.a var Nore en av spelarna i Rävåla-laget.

”Slamhavet” var ju länge (till 1991) en symbolik över gruvhanterings brister i fråga om utvinning av malm. Dess slam-slig var i viss mån en lekplats för både barn och svalor som byggde sina bohålor i strandbrinkens mjuka slig-innehåll. Senare kännedom om faran att vistas i sådan miljö har visat att risk för framkallande av cancer finnes. Detta slamdelta sträckte sig en bit ut i sjön Saxen, så även badande och fiskar fick sin beskärda del. Där fanns nämligen en utlastningsbrygga, ibland badbrygga, som använts när transporter gick sjövägen.

Dåtida utflykter var sparsamma av kommunikations-skäl, men när tid och evenemang så påkallades deltog i färd till bl.a Grangärde, Grängesberg och Ludvika. På hemorten var Folketshus-tillställning, midsommarfirning och födelse och dödsfall markerade händelser. Så småningom utsträcktes resorna till Stockholm, Trollhättan och orter i Bergslagen där släktingar fanns.

De av Lundmans ättlingar som var framgångsrikast är Nore som också var mesta ”Räfvåling”, kanske klimatet i bygden skapade honom.

Besöken till Lundmans var många och gästfriheten stor. Släktingar, vänner och bekanta blev

kontaktpersoner i kombination med korrespondans till dem alla. Barn och barnbarn var alltid förgrundsfigurer, när som helst under året var de välkomna. Som varande äldsta barnbarn var omtanken från mormor och morfar särskild stor, då deras enda dotter for till Stockholm och blev med barn.

Att speciellt Clara i det sammanhanget blev en betydande mormor var givet, och det hon gjort för mig är djupt förankrat i själ och hjärta. Jag betraktar mig som en halv "Räfvåling".

Mina anteckningar har bara varit axplock av allt som passerat under Räfvåla-tiden och ger inte full rättvisa till en bygd i "industriell blomning", med många stora och små händelser. Tankar kring en bygds funktion och aktivitet borde i många fall utges i bokform, en viktig dokumentation för kulturforskning.

Jag är tacksam för att få sett och upplevt tillvaron på "landet" Räfvåla, (som storstadsbo) ty där står den genetiska gemenskapen inristad för alltid.

Sollentuna 5 september 2000

Lennart Kvanne

(Barn till Annie, barnbarn till Anders och Clara Lundman)

Familjen Lundman från år 1911

Fr.v: Ejnar omkom i Håksbergs Gruva 18 år gammal, Fader Anders, Paul flyttar till Skelleftehamn. Nore Saxdalen och Boliden, Alarik emigrerar till U.S.A, Moder Clara, Annie flyttar till Stockholm.

Familjen Lundmans bostad vid Olsjövägen, numera rivet.
Ragnar Lindberg bodde i den ena halvan, foto från 1967.
Kumlanders i bakgrunden, kiosken skymtar till höger.

Interiör från köket i Lundmanska hemmet, hustru Clara omkring 1917

Besök av familjen Haag (Malbacken), barnen Annie, Paul och Nore
Kumlanders villa i bakgrunden

Anders o Clara Lundman på flaket, plats okänd.

Clara och Anders Lundman som passagerare utanför sin bostad.

Paul t.v, kommer hem från U.S.A. Fröken Herta Sköld (kusin) och polisen i Räfvåla Isaksson. Foto från mars 1928

Clara med grannbarn, Gerd Kumlander, Lennart Andersson och Eivor Lindberg

Nore Lundman, Ing vid Saxbergets Gruva, sedermera chef vid Kristineberg och Laisvall gruvor.
Spelade fotboll i Råfvåla laget.

Annie Lundvall, flyttade till Stockholm

Anders Lundman firar 70 årsdagen.

F.r vänster: Fru Kumlander, Fru Karlström, Fru Ågren, Haag, Kumlander, Annie o Nils Andersson.

Ågren. Erik ?, Nore, Fru Haag längst till höger.

Barnen: Gunvor o Gerd Kumlander, Lennart Andersson.

Anders o Clara Lundman mitt i sällskapet

Clara Lundman 85-års dagen 3 april 1951